

Oikeusministeriö
oikeusministerio@om.fi

Lausuntopyyntö 20.1.2016 OM 8/41/2014

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi liiketoimintakiellosta annetun lain muuttamisesta

---

Yleistä

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi liiketoimintakiellosta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Esitettävillä muutoksilla on tarkoitus toteuttaa harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimintaohjelman edellyttämät toimenpiteet liiketoimintakiellon tehostamisesta.

Esityksessä ehdotetaan, että laissa tarkoitettulle valvontaviranomaiselle annettaisiin oikeus pyytää esitutkintaviranomaista tutkimaan edellytykset määrätä liiketoimintakiello. Tutkinta koskisi tilanteita, joissa liiketoimintakiello voitaisiin määrätä liiketoiminnassa tehtyjen lakisääteisten velvollisuuksien olennaisen laiminlyönnin perusteella, mutta joissa ei olisi syylistytty rikolliseen menettelyyn. Tarkoitettun tutkinnan voisi suorittaa mikä tahansa esitutkintaviranomainen. Lisäksi esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän oikeutta saada tietoja päättyneistä liiketoimintakielloista laajennettaisiin.

Esitys sisältää myös ehdotuksen lain soveltamisalan laajentamisesta yksityisen elinkeinonharjoittajan kirjanpitolaisissa tarkoitettuun ammattitoimintaan.

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja toteaa seuraavaa:

11 § väliaikaisen liiketoimintakiellon laajentaminen

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia siten, että väliaikainen liiketoimintakiello raukeaisi, jollei syytettä kiellon perusteena olevasta rikollisesta menettelystä ole nostettu nykyisen vuoden sijaan kahden vuoden kuluessa kiellon määräämisestä. Tämä mahdollistaisi väliaikaisen liiketoimintakiellon käyttäminen nykyistä useammin sellaisissa laajoissa

juttukokonaisuuksissa, joiden kohdalla esitutkinta ja syyteharkinta ovat käytännön syistä lähtökohtaisesti pitkäkestoisia. SY pitää esitettyä muutosta perusteltuna.

19a § Liiketoimintakieltoasian tutkinta

Nyt esillä olevan esityksen mukaan esitutkintaviranomaisen olisi lain 21 a §:n 3 momentissa tarkoitetun viranomaisen tai syyttäjän pyynnöstä suoritettava liiketoimintakiellon määräämistä koskeva tutkinta. Lisäksi voimassa olevasta laista poiketen tutkinnan voisi tarkoitetussa tilanteessa suorittaa poliisin lisäksi myös muu esitutkintaviranomainen.

Suomen Yrittäjät suhtautuu ehdotuksiin sinänsä myönteisesti, mutta toamme, että asiassa tulisi vielä erityisesti kiinnittää huomiota siihen, min-kälaiset edellytykset viranomaisen suorittamalle tutkinnan pyytämislle on asetettava.

Tärkeää on nimittäin huomata, että elinkeinonharjoittajan maksukyvyttömyystilanteissa myös lakisääteisiä velvoitteita saattaa jäädä olennaisesti hoitamatta. Näkemyksemme mukaan perusteltuna ei voitaisi pitää esimerkiksi sitä, että veroviranomainen lakisääteisten velvoitteiden rästiinnyttyä säännönmukaisesti pyytäisi poliisia tutkimaan liiketoimintakiellon määräämistä koskevia edellytyksiä ilman erityisiä syitä. Normaalin yrittäjäriskin toteutuminen ja sen myötä lakisääteisten velvollisuuksien hoitamatta jättäminen ei tule johtaa liiketoimintakieltoa koskevaan tutkintaan.

Säännöksen perusteluissa on todettu, että pyynnön tekemisen arvioinnissa tulee ottaa huomioon erityisesti, kuinka kauan velvollisuuksien laiminlyönti on jatkunut, sekä aiheutuneen vahingon määrä. Myös siihen, onko laiminlyöntiin liittynyt tietoista hyödyn tavoittelua, tulee kiinnittää huomiota. Perusteluissa tulisi kuitenkin vielä selkeämmin todeta, että tilanteet, joissa lakisääteisten velvoitteiden laiminlyönti on johtanut elinkeinonharjoittajan maksuvaikeuksista, eivät saa johtaa tarpeettomaan liiketoimintakieltoasian tutkintaan.

Liiketoimintakieltoon määräämisen edellytyksiä tarkennettava

Tässä yhteydessä haluamme lisäksi kiinnittää huomiota liiketoimintakieltoon määräämistä koskevaan säännökseen (3 §:n 1 momentin 1 kohta), jonka mukaan liiketoimintakieltoon voidaan määrätä 2 §:ssä tarkoitettu henkilö, jos hän on liiketoiminnassa olennaisesti laiminlyönyt siihen liittyviä lakisääteisiä velvollisuuksia.

Yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 10 §:n 1 momentin 3-kohdassa on vastaavankaltainen säännös, jonka mukaan velkajärjestelyä ei voida myöntää, jos;

3) merkittävänä pidettävää velkaa on syntynyt elinkeinotoiminnassa, jossa on menetelty törkeän sopimattomasti velkojia kohtaan tai laiminlyöty olennaisesti muusta kuin maksukyvyttömyydestä johtuvasta syystä lakisääteisiä velvollisuuksia tai joka on ollut pääasiallisesti keinottelunluonteista.

Velkajärjestelylain uudistamista valmistellut työryhmä totesi, että usein verojen ja muiden julkisoikeudellisten maksujen laiminlyöminen johtuu siitä, että yritystoiminta muuttuu kannattamattomaksi eikä yrittäjä sen vuoksi pysty hoitamaan velvoitteitaan. Velkajärjestelylakiin tehdyn muutoksen tarkoituksena oli, että normaalin yrittäjäriskin toteutuminen ja sen myötä lakisääteisten velvollisuuksien hoitamatta jättäminen ei yksin sulkisi pois velkajärjestelystä.

Esitämme, että edellä mainittuihin perusteluihin viitaten vastaava muutos tehdään myös liiketoimintakieltolain edellä mainittuun säännökseen.

Lopuksi

Suomen Yrittäjät pitää tavoitetta puuttua sopimattomaan toimintaan elinkeinoelämässä kannatettavana ja perusteltuna. On tärkeää, että toimenpiteillä pyritään vähentämään sellaisia kilpailuhaittoja, joita lakisääteisiä velvollisuuksia noudattaville yrityksille aiheutuu siitä, että jotkut yritykset olennaisesti rikkovat näitä velvollisuuksia. Samalla on kuitenkin tärkeää huolehtia siitä, ettei yrityksille, jotka pyrkivät toimimaan lainsäädännön asettamissa rajoissa, aiheudu ylimääräistä hallinnollista taakkaa tai mainehaittaa esimerkiksi turhien liiketoimintakieltotoimien tutkimusten kautta.

SY pitää perusteltuna jättää esityksestä pois ehdotus saattaa liiketoimintakiellossa olevat henkilöt erilliseen internetissä julkaistavaan rekisteriin. SY:n näkemyksen mukaan liiketoimintakieltorekisterin avaaminen yleiseen maailmanlaajuiseen käyttöön internetin avulla ei olisi ollut viranomaisen, elinkeinoelämän tai kansalaisten tiedonsaannin tarpeiden kannalta tarpeellista. Liiketoimintakieltorekisterin tiedot ovat kuitenkin laajasti viranomaisten, yritysten ja yksityisten saatavilla.

Muilta osin Suomen Yrittäjillä ei ole esitysluonnokseen huomautettavaa.

Suomen Yrittäjät

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja

Atte Rytönen
va. lainsäädäntöasioiden päällikkö